Internet sahyp üçin düzedip taýýarlan ; Timur Kor

3.DODAK ÇEKIMLILERININ ÝAZUW DÜZGÜNI

a) O, Ö DODAK ÇEKIMLILERINIŇ ÝAZUW DÜZGÜNI

21-nji gönükme. *Sözleri öz aýdylyşy ýaly birnäçe gezek okaň.* O, Ö *dodak çekimlileriniň haýsy bogunlarda eşidilýandigini we ýazylandygyny aýdyň.*

Orak, dolak, oglan, ördek, çörek, kömelek, Ýoldaş, uýan, duýar.

Sözleri depderiňize göçüriň.

Uýan sözüniň manysyny sözlükden okaň.

* * *

22-nji gönükme. *Göçüriň. içinde* o, ö *dodak çekimlileri bolan sözleriň aşagyny çyzyň we olaryň haýsy bogunda ýazylandygyny aýdyň.*

1. Omar döwek döwýär. Onuň ýanyna ýokarky ýol bilen gitmeli.

2. Ojaryň dogany çopan. Ol owlak, guzy bakýar.

O, Ö dodak çekimlileri sada sözleriň diňe birinji bognunda ýazylýar. Soňky bogunlarda eşidilseler- de ýazylmaýar. Meselem: ojar, oglan, börek, öser, ýoldaş, uýan boýag.

Pomidor, direktor ýaly sözlerde o dodak çekimlisi soňky bogunlarda-da ýazylýar.

Türkmenkultur.com

23-nji gönükme. *Okaň we göçüriň. Içinde* o, ö *dodak çekimlileri bolan sözleriň aşagyny çyzyň.*

AKYLLYJA OGLAN

Oraz akyllyja oglanjyk.onuň ýoldaşlary-da özi ýaly akyllyja.

Gözel, Kömek, Omar, Oraz dagy hemişe bile oýnaýarlar.

Aşagyny çyzan sözleriňizde o, ö *dodak çekimlileri haýsy bogunlarda ýazylypdy?*

* * *

24-nji gönükme *Okaň we göçüriň. Has gara ýazylan sözlerdäki* o, ö *dodak çekimlileriniň aşagyny çyzyň.*

1. **Horaz** gygyrdy. **Öwez** ýerinden turdy. Ol **çörek** iýdi, çay içdi.

2. Sen **ýowşan, ojar, sözen** ýaly ösümlikleri bilýarmiň?

3. Ejem **dolama** bişirýär.

Aşagyny çyzan sözleriňizde o, ö *dodak çekimlileri haýsy boganda ýazylypdyr?*

Ojar, sözen sözleriniň manysyny sözlükden okaň.

* * *

25-nji gönükme *Sözleri okaň. Bularyň ikinji bognunda haýsy çekimlileriň eşidilýändigini we haýsy çekimlileriň ýazylandygyny aýdyň.*

Golak, jöwen, göçer, möjek, çörek, bolar, goşar, köşek, dowar,

oglan, toşap, söker, ojak, kömek, kömelek, Nöker, hoşa.

0, Ö *dodak çekimlileri sözüň haýsy bognunda ýazylýarlar?*

Turkmenkultur.com

26-nji gönükme . *Sözleri okaň we göçüriň. Bularyň ikinji bognunda haýsy çekimlileriň eşidilýändigini we haýsy çekimlileriň ýazylandygyny aýdyň.*

Ýowar, duýar, ýokary, goýar, ýokaňc, boýag,
ýolar, uýan, oyanmak.

* * *

27-nji gönükme *Nokatlaryň ýerine degişli çekimlileri ýazyp, sözleri göçüriň.*

Çor..k, bor..k, ogL.n, örd..k, ýow...r, dow...r, döw...k, çök...rmek, dok...mak, tok...ý, gork...k, doy...r, soý...r, elini çoý...r.

O, Ö *dodak çekimlileriniň diňe birinji boganda ýazylýandygy ýadyňyzda bolsun.*

* * *

28-nji gönükme *Suratlaryň adyny depderiňize ýazyň.*

Nusga: *Owlak, ...*

Ýazan sözleriňiziň. ikinji bognunda haýsy çekimliler eşidilýär. we olara derek haýsy çekimliler ýazylýar?

29-nji gönükme *Göçüriň. Nokatlaryň ýerine degişli çekimlileri ýazyň.*

Torg...ý	dol. ..k	guý...r.
Guş. ..k	bör.. .k	doý...r.

Örd. ..k	duş. ..k	köp...ler.
Dog... n	ýow...r	gurj...k.
Ut...nç	öwr... trnek	bur...mek.
Uý...t	guş...mak	uý...lmak.

Bu sözleriň ikinji bognunda haýsy çekimlileriň eşidilýändigini aýdyň.

Dolak, ýowar sözleriniň *manysyny sözlükden okaň.*

guşamak

30-nji gönükme Sözlemleri okaň. Has gara ýazylan sözleri göçüriň.

1. Gözel ikinji klasda okaýar. Ol **oňat okaýar.** Gözeliň **dogany goýun çopany.**

2. Biz ýola düşdük. **Nöker** tüýdük çalyp bilýär.

3. **Omar aga möjek** tutupdyr.

4. **Kömek aga ojak** gazýar.

Soraglara dilden jogap beriň

1. Göçüren sözleriňizi aýdaňyňyzda, olaryň ikinji bogunlarynda haýsy dodak çekimlilerini eşidýärsiňiz we olara derek haýsy çekimliler ýazylýar?

2. Bu sözleriň her biriniň näçe bogunlydygyny aýdyň.

* * *

31-nji gönükme *Şygry labyzly okaň. Birinji bogunlarynda* o, ö *dodak çekimlileri bolan sözleri göçüriň.*

BEÝIK OGLUŇ KYBLASY SEN

Gerçek türkmen esgeridir,

Atamyrat Nyýaz ogly.

Turkmenkultur.com

Serdar ogluň pederidir,

Atamyrat Nyýaz ogly.

Watan üçin bolan jeňde,

Göz görkezip boldy öňde

Edermendi oňde-soňda,

Atamyrat Nyýaz ogly.

Halkym diýip berdi jany,

Iliň-guňuň mähribany.

Boldy türkmen gahrymany,

Atamyrat Nyýaz ogly.

Adyň uzar asyrlara,

Şugla salar pasyllara.

Nusga bolar nesillere,

Atamyrat Nyýaz ogly.

H. Allamyradow.

Şygry ýat tutuň.

Turkmenkultur.com

* * *

32-nji gönükme *Okaň. Has gara ýazylan sözleri göçüriň. Göçüren sözleriňiziň. ikinji bogunlarynda haýsy çekimlileriň eşidilýändigini we haýsy çekimlileriň ýazylandygyny aýdyň.*

ÝAŞ GEOLOGLAR

Paýtagtymyzyň çagalar we ýetginjekler köşgünde "Ýaş geologlar" döredijilik birleşigi işleýär. Birleşigiň agzalary Diýarymyzyň dürli ýerlerinde bolýarlar.

Olar **geologiýa** boýunça geçirilýän bäsleşige gatnaşýarlar. Körpe geologlaryň işi hakynda **radioda, telewizorda** gürrüň berýärler.

Göçüren sözleriňiz ýaly sözlerde o dodak çekimlisiniň ikinji we soňky bogunlarda-da ýazylýandygyny unutmaň.

* * *

33-nji gönükme *Şygry labyzly okaň we has gara ýazylan sözleri göçürip alyň.*

TALLARYM

Meniň eken tallarym,

Boýuny ýetiripdir.

Depesinde her säher

Al daňy atyryp dur.

Suwda **görüp** suratyn

Zülplerini daraýar.

Men mekdebe ugrasam,

Olar öýe ýöreýär.

Ý. Agageldiýew.

Tal *sözüniň manysyny sözlükden okaň.*

1. Göçürip alan sözleriňiziň. birinji bognunda haýsy dodak çekimlileri ýazylypdyr?

Turkmenkultur.com

2. Bu sözleriň ikinji bognunda haýsy çekimliler eşidilýär, haýsy çekimliler ýazylypdyr?

3. O, ö çekimlileri sözleriň haýsy bognunda ýazylýar?

* * *

34-nji gönükme *Özüňizden birinji bognunda* o, ö *dodak çekimlileri gelip, ikinji bognunda olar eşidilseler*-de, a, e *ýazylýan 12 sany söz tapyp, depderiňize ýazyň.*

Nusga: *Oglan, ördek,...*

Turkmenkultur.com